

Debatii

MIKÄÄ TAI POSTITAI » Debatii kirjoituksia voi lähettää sähköpostilla: mi.kalle@kauppalehti.fi
 » Omalta nimeltä julkaistavien tekstien maksimipituus on noin 2500 merkkiä. » Kauppalehti pidättää itsellään oikeuden tekstien lyhentämiseen ja stilisointiin. » Kirjoituksista ei makseta palkkiota eikä niitä palauteta.
TUOTTAMAT » ILKKALAMPI JA ESKO LUKKARI

Toiminnantarkastajan vastuu on yhä epäselvä

Asunto-osaakeyhtiölakiesitys näyttää etenevän toiminnantarkastusta koskevien säännösten osalta eduskunnassa jokseenkin hallituksen esityksen edellyttämässä muodossa.

Kun näin on, olisi toivottavaa, että ympäristövaliokunta muuttaisi tilannetta lisäämällä edes pari sanaa perustelutekstien osoittamaan linjaukseen vaikeiden vastuuta koskevien rajanveto-ongelmien poistamiseksi.

Nyt lakitekstiehdotus edellyttää toiminnantarkastajan lausuvan kertomuksessaan muun muassa seuraavista seikoista: sisältääkö tilinpäätös olennaisilta osin yhtiön tuotot, kulut, varat, oman pääoman, velat ja yhtiön antamat vakuudet ja onko hallituksen jäsen, puheenjohtaja, varapuheenjohtaja taikka isännöitsijä:

1) syyllistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan tai

2) rikkonut tätä lakia tai yhtiöjärjestystä.

Toisaalta ehdotetun lain perusteissa todetaan muun muassa:

”...yhtiön valitessa toiminnantarkastajaa, yhtiö itse asettaa kriteerejä tarkastajan osaamistasovaatimuksille, joka vaikuttaa myös toiminnantarkastuksen suorittamiseen, sisältöön ja tarkastuksen yksityiskohtaisuuteen. Esimerkiksi toiminnantarkastajien kyky tarkastaa yhtiön taloutta voi vaihdella suuresti.”

Käytännössä tämä merkitsee esimerkiksi sitä, että toiminnantarkastaja ei—siitä huolimatta, että allekirjoituksellaan vahvistaa muun muassa tilinpäätöksen ja hallinnon asianmukaisuuden—joutuu vastuuseen, vaikka lausunto ei pitäisi paikkaansa, kunhan yhtiökokouksen voidaan katsoa ymmärtäneen valitessaan, ettei valittu kykene tosiasiasa asianmukaisuutta tarkastamaan.

Tämän talousvaliokunta on hyväksynyt, eikä tässä ole tarkoitus muuttaa lakitekstiä. Sen sijaan tulisi edes perusteluosassa täsmentää yhtiökokouksen tietoisuuden vaikutusta toiminnantarkastajan vastuuseen. Nyt ollaan hyväksymässä ajatus, että osaamattoman tultua valituksi toiminnantarkastajaksi hän ei vastaa taitamattomuudestaan johtuvasta virheellisestä lausunnostaan.

Lisäksi tulisi hyväksyä ajatus siitä, että ”vastuuttomuus” toiminnantarkastuskertomuksesta on voimissa myös tilanteessa, jossa yhtiökokous on valinnut tehtävään sellaisen taitamattoman, jonka lisäksi tiedetään usein hoitaneen velvollisuuksiaan (vaikkapa ruohonleikkaaminen pihalueeltaan tai lapsistaan huolehtimisen) heikosti. Siis että piittaamattomuus tai laiskuuskään ei aiheuta vastuuta, jos henkilön ”yleinen suurpiirteisyys” on ollut tiedossa valittaessa.

Muussa tapauksessa joudutaan rajanveto-ongelmiin, joita käytännön

tasolla voisi havainnollistaa eduskunnan urheilukerhon tilanne:

Joutuisiko maallikotarkastaja toiminnantarkastussäännösten perusteella osaltaan vastuuseen huomamatta jääneestä olennaisesta kavalluksesta vain, jos hän on pätevä, tai vain, jos hän tosin on taitamattomaksi tiedetty, mutta asia olisi ollut hänenkin todettavissaan, jos olisi lukenut aineiston läpi huolella muttei sitä tehnyt. Vai eikö joutuisi lainkaan vastuuseen, jos yhtiökokous valitessaan tiesi myös, ettei valittu todennäköisesti juurikaan perehtyisi aineistoon tai ainakaan, jos sattuu työ- tai muita kiireitä?

Perusteluihin tulisi syntyessä olevien vaikeiden asioiden tietämättömyys/laiskuus-rajaveto-ongelmien välttämiseksi lisätä maininta:

”Yhtiön valitessa toiminnantarkastajaa yhtiö itse asettaa kriteerejä tarkastajan osaamis- ja viitseliäisyytensä vaatimuksille, jotka vaikuttavat myös toiminnantarkastuksen suorittamiseen, sisältöön ja tarkastuksen yksityiskohtaisuuteen.”

Muuten on varmaa, että joudutaan usein pohtimaan, johtuuko jonkin olennaisen asian tarkastamatta jättäminen siitä, että toiminnantarkastaja ei tietämättömyyttään ymmärtänyt sen merkityksellisyyttä vai johtuuko se huolimattomuudesta.

Ilkka OT Tähtinen,
HTM